

สรุปผลการประชุมสัมมนาทางวิชาการนานาชาติ เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศกับความสำคัญต่อความมั่นคง” (Climate Change and Its Security Implications)

ระหว่าง ๒๔ – ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖

ณ โรงแรม อิมพีเรียล ควินส์ปาร์ค กรุงเทพฯ



เจตนารมณ์ของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสัมมนาทางวิชาการนานาชาติ เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศกับความสำคัญต่อความมั่นคง” (Climate Change and Its Security Implications) เพื่อสำรวจกรอบแนวความคิดและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นหรือมุมมองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก รวมทั้งค้นหาวิธีการหรือรูปแบบของความร่วมมือด้านความมั่นคงทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค และนานาชาติ ตลอดจนเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่าง องค์กร หน่วยงาน นักวิชาการ และบุคลากร โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุม ประกอบด้วย ผู้แทนจาก ๑๘ ประเทศ รวมจำนวนประมาณ ๒๔๐ คน



รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประธานในพิธีเปิดการประชุม เน้นย้ำถึง

ความร่วมมือของภูมิภาคเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

พิธีเปิดการประชุมนี้นั้นเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๖ โดย พลอากาศเอก บุญยฤทธิ์ เกิดสุข รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นประธานพิธีเปิดการประชุม โดยได้กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุม และแสดงความยินดีที่สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย ได้จัดการประชุมนานาชาติขึ้นอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งได้เน้นถึงประเด็น



การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อมนุษย์ในหลายด้าน เช่น การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรง ระบบการเพาะปลูกที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การขาดแคลนแหล่งน้ำ และอื่น ๆ ซึ่งล้วนเป็นความท้าทายด้านความมั่นคงต่อภูมิภาค และการรับมือต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศดังกล่าวประเทศใดประเทศหนึ่งจะไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จโดยลำพังแต่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกประเทศในการร่วมกันกำหนดเป้าหมาย จัดเตรียมเครื่องมือ และวิธีการปฏิบัติร่วมกันเมื่อเกิดภัยพิบัติเพื่อลดผลกระทบต่อประชาชนให้เหลือน้อยที่สุด ในส่วนของกองบัญชาการกองทัพไทยตระหนักถึงความสำคัญหรือความจำเป็นของการเสริมสร้างองค์ความรู้ที่ทันสมัยรวมทั้งการพัฒนาวิธีการปฏิบัติจากประสบการณ์และบทเรียนที่ผ่านมาเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการเตรียมการรองรับทั้งในด้านการจัดหน่วยงาน กำลังพล ยุทโธปกรณ์ และแผนปฏิบัติงาน นอกจากนี้ประธานฯ ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงในระดับชาติและภูมิภาคอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อปฏิบัติงานร่วมกันเมื่อเกิดภัยพิบัติในภูมิภาค และหลังจากพิธีเปิดเสร็จสิ้น ประธานฯ ได้ร่วมชมนิทรรศการที่นำเสนอเกี่ยวกับผลกระทบและการรองรับปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งนำเสนอผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนำเสนอการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ และกองทัพอากาศที่ ๓ นำเสนอเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่า

รูปแบบการประชุมสัมมนาทางวิชาการ

การประชุมฯ มีขึ้นระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๖ ประกอบด้วยการประชุมภาคพิเศษโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อานนท์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ต่อจากนั้น

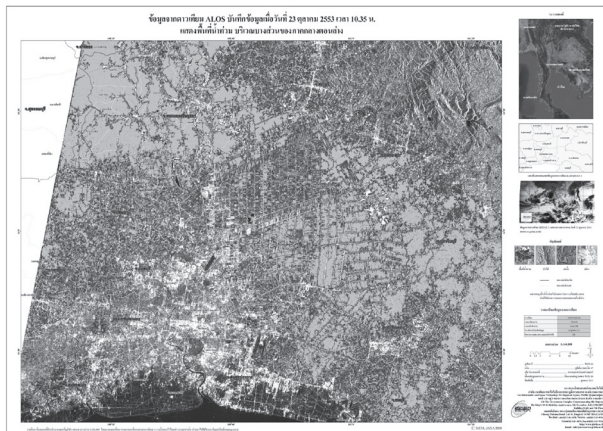


เป็นการอภิปรายเป็นคณะ (Panel Discussion) ที่เน้นในเรื่องผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เป็นความท้าทายต่อภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก ในทศวรรษที่ ๒๑ และกรอบแนวความคิดในการรับมือกับผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งวิธีการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค จนถึงระดับนานาชาติ การประชุมฯ ทางวิชาการใช้เวลา ๒ วัน โดยจัดแบ่งเป็น ๓ Session ประกอบด้วย

Session 1 การนำเสนอผลการประชุมสัมมนาทางวิชาการนานาชาติ ในหัวข้อ “Disaster Management and International Community Cooperation in Dealing with Challenges and the Consequences of Water Crisis” โดยพลตรี ดร.ไชยอนันต์ จันทดณานุรักษ์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ



Session 2 การอภิปรายเป็นคณะในหัวข้อ “Climate Change and Natural Disaster as the 21st Century Security Challenges” (Country Experiences and Prospects for Cooperation) ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. Wei Liang ผู้เชี่ยวชาญจากจีน และ Mr. Mark Schnable ผู้เชี่ยวชาญจากสหรัฐฯ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อานนท์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และ พลตรี สุรสิทธิ์ ถนัดทาง รองผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย



Session 3 การอภิปรายเป็นคณะในหัวข้อ “Climate Change and Its Security Implications” : Way to Enhance the Cooperation ประกอบด้วย Colonel Takamatsu Minoru ผู้เชี่ยวชาญจากญี่ปุ่น และ Mr. Yang Razali Kassim ผู้เชี่ยวชาญจากสิงคโปร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิดา กมลเวชช และ พลโท วิสิษฐ แจ็งประจักษ์ ที่ปรึกษากองบัญชาการกองทัพอากาศ เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

สรุปผลการปาฐกถาพิเศษและการอภิปรายเป็นคณะ

การปาฐกถาพิเศษในหัวข้อ “Climate Change as Global and Regional Strategic Challenges” โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อานนท์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ

ดร.อานนท์ฯ กล่าวว่าปัจจุบันประเทศควรที่จะต้องส่งเสริมให้นักวิชาการได้เข้ามามีส่วนร่วมกับหน่วยงานด้านความมั่นคงในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และได้อธิบายถึงลักษณะของระบบทางธรรมชาติที่มีความเป็นพลวัตรอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเมื่อระบบมีความเปลี่ยนแปลงในระดับที่เหมาะสมจะไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม แต่หากระบบมีความเปลี่ยนแปลงมากเกินไปก็จะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมอย่างรุนแรง เช่น หากมีปริมาณน้ำฝนมากเกินไปก็จะทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย

หรือหากปริมาณน้ำฝนน้อยเกินไปก็จะทำให้ความแห้งแล้งผลผลิตตกต่ำ ส่วนในด้านพื้นที่ที่เป็นอีกปัจจัยหนึ่ง เช่น หากพื้นที่ปลูกข้าวอยู่บนที่สูงก็อาจเกิดปัญหาความแห้งแล้ง เป็นต้น สำหรับปัญหาอุทกภัยนั้นหากประเทศใดมีระบบการป้องกันที่ดี เช่น การมีระบบการแจ้งเตือนภัย มีหน่วยงานช่วยเหลือการอพยพ และมีการฟื้นฟูพื้นที่หลังน้ำท่วมอย่างรวดเร็ว ประชาชนที่อาศัยอยู่ในประเทศนั้น ๆ ก็จะได้รับผลกระทบน้อย

สภาพภูมิอากาศทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก ในแต่ละวันจะเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเห็นได้จากค่าเฉลี่ยของฤดูกาลหรือสถิติที่ได้บันทึกไว้ การศึกษาสภาพภูมิอากาศจะต้องเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ในระยะยาว เช่น การบันทึกและคำนวณหาค่าเฉลี่ยของปริมาณน้ำฝนในแต่ละปี ซึ่งการบันทึกสถิติจะทำให้สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้าว่าสภาพภูมิอากาศในช่วงปีนั้น ๆ จะเป็นอย่างไร





วัฏจักรของโลกจะมีรอบในแต่ละรอบวงมีระยะเวลา ๒๕ - ๓๐ ปี ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงใหญ่หนึ่งครั้ง สำหรับการที่แต่ละประเทศจะมาหรือร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางในการป้องกันภัยพิบัติ ทุกประเทศควรจะต้องมีการเก็บรวบรวมหรือบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศของตนเองย้อนหลังประมาณ ๒๕ - ๓๐ ปี จึงจะสามารถนำมาใช้ในการหารือร่วมกันได้

สภาพภูมิอากาศทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลกจะต้องได้รับการรักษาให้อยู่ในสภาพที่สมดุล และหากทุกประเทศยังไม่สามารถควบคุมหรือหยุดยั้งการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้อยู่ในระดับที่พอเหมาะได้ โลกก็อาจจะต้องใช้ระยะเวลาในการฟื้นฟูยาวนานมากกว่า ๓๐ ปี ฉะนั้นการที่จะสร้างความสมดุลให้กับโลกนั้นทุกประเทศจะต้องร่วมมือกันในการลดอัตราการปล่อยมลพิษหรือก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งจะต้องปรับตัวและร่วมแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ เช่น การปรับสมดุลของสภาพภูมิอากาศ การเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการ การลดความเสี่ยง เป็นต้น

การประเมินลักษณะสภาพภูมิอากาศในภูมิภาคนั้น แต่ละประเทศจะไม่สามารถแบ่งแยกสภาพภูมิอากาศออกเป็นรายประเทศได้ เนื่องจากระบบสภาพภูมิอากาศมีความเชื่อมโยงกันจึงต้องมองในภาพรวมของโลก เช่น การติดตามตรวจสอบสภาพภูมิอากาศในอาเซียนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องครอบคลุมพื้นที่กว่า ๒๐๐ ตารางกิโลเมตร และนำวิธีการคำนวณทางสถิติมาใช้ในการมองปัญหาในระดับที่เล็กลง ซึ่งปัญหาของสภาพภูมิอากาศระดับเล็กจะสามารถอธิบายผลกระทบของสภาพภูมิอากาศขนาดใหญ่ได้ เช่น การระเบิดของภูเขาไฟ อาจทำให้สภาวะอากาศของโลกเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อพืชและสัตว์เนื่องจาก “ก๊าซมีเทน” ที่มีคุณสมบัติดูดซับความร้อนและเมื่อแสงอาทิตย์ตกมากระทบกับก๊าซมีเทนจะทำให้เกิดการกระจายตัวของรังสีความร้อนและทำให้อุณหภูมิของโลกเพิ่มสูงขึ้น

ในช่วงเวลา ๑๐๐ ปีที่ผ่านมา พบว่าอุณหภูมิของโลกเพิ่มสูงขึ้นกว่า ๔๐ เซ็นต์ ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการนำพลังงานเชื้อเพลิงประเภท น้ำมัน ก๊าซ ถ่านหินมาใช้ ซึ่งประเทศสมาชิกในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงกำลังประสบ

ภาวะอุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปี ส่วนในประเทศไทยพบว่าแต่ละจังหวัดมีอุณหภูมิที่แตกต่างกันมาก ปัจจุบันกรุงเทพฯ มีอุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้นกว่า ๓๕ องศาเซลเซียส และมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่อวันในลักษณะนี้มากกว่า ๑๐๐ วัน ซึ่งเห็นได้ว่ากรุงเทพฯ มีอุณหภูมิสูงขึ้น

พื้นที่ในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงมีลักษณะภูมิอากาศที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด บางประเทศมีปริมาณน้ำฝนต่อปีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วมฉับพลันได้ อีกทั้งในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงยังมีการสร้างเขื่อนเพิ่มมากขึ้น การกักเก็บน้ำก็จะมีปริมาณเพิ่มขึ้นเช่นกัน แต่บางปีพบว่าปริมาณน้ำในลำน้ำโขงมีปริมาณลดน้อยลง เนื่องจากขาดการบริหารจัดการน้ำที่ดี

กรณีของประเทศไทยพบว่า ปัญหาน้ำท่วมมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น สังเกตได้จากปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา นอกจากนี้บางพื้นที่ของไทยมีความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหายุ้งแล้งเพิ่มมากขึ้นซึ่งส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตรที่ลดน้อยลงในแต่ละปี

จีน เวียดนาม และฟิลิปปินส์ มีความเสี่ยงต่อการเกิดพายุรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ไทยและมาเลเซียจะมีความเสี่ยงน้อยกว่า ซึ่งภูมิภาคอาเซียนจะต้องเผชิญปัญหาพายุที่มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ทุกประเทศในภูมิภาคจะต้องร่วมมือกันในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว โดยการนำข้อมูลย้อนหลัง ๒ - ๓ ปี ของแต่ละประเทศมาวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์สภาพอากาศร่วมกัน ซึ่งที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่ามีพายุขนาดใหญ่เพียง ๒ - ๓ ลูก เท่านั้น แต่ในอนาคตมีการคาดการณ์ว่าอาเซียนจะได้รับผลกระทบจากพายุที่ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น และอาจจะเกิด Storm Surge (การที่พายุพัดเอาน้ำทะเลเข้ามาท่วมขังในพื้นที่ชายฝั่งนานประมาณ ๓ - ๔ วัน) เช่น กรณีการเกิดพายุไต้ฝุ่น พายุลินดา เป็นต้น

สำหรับกองทัพไทยเป็นหน่วยงานที่มีศักยภาพในการป้องกันและแก้ไขภัยพิบัติ เนื่องจากมีความพร้อมทั้งกำลังพลและยุทโธปกรณ์ และทุกครั้งที่ประเทศประสบภัยพิบัติ กองทัพจะออกมาช่วยเหลือร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ โดยเฉพาะในเหตุภัยพิบัติขนาดใหญ่

สภาวะโลกร้อนทำให้ธารน้ำแข็งที่ขั้วโลกเหนือละลายอย่างรวดเร็วส่งผลต่อระดับน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับพื้นที่กรุงเทพฯ มีการสูบน้ำใต้ดินขึ้นมาใช้มากเกินไป ส่งผลให้แผ่นดินทรุดตัว แต่ประชาชนไม่ค่อยได้รับผลกระทบมากนัก เนื่องจากพื้นที่กรุงเทพฯ มีระบบการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าพื้นที่กรุงเทพฯ จะมีระดับต่ำกว่าระดับน้ำทะเลก็ตาม ในอนาคตผู้นำประเทศจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำเป็นอย่างดี ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจแก้ไขปัญหา นอกจากนี้กรุงเทพฯ จะต้องเพิ่มมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาทั่ว

พื้นที่ปากแม่น้ำบริเวณจังหวัดสมุทรปราการ มีระดับต่ำกว่าระดับน้ำทะเล ๑ เมตร เกิดจากการทรุดตัวของแผ่นดินที่เป็นผลจาก แผ่นเปลือกโลกมีการทรุดตัวลง การเคลื่อนตัวของแผ่นเปลือกโลก ฯลฯ ซึ่งโดยทั่วไปแผ่นเปลือกโลกจะมีการทรุดตัวประมาณปีละ ๑๐ มิลลิเมตร สำหรับพื้นที่กรุงเทพฯ มีอัตราการทรุดตัว ๒ เซนติเมตรต่อปี หรือค่าเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ ๑๐ มิลลิเมตรต่อปี ทำให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน เช่น การเกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ ทั้งนี้สิ่งที่ควรระวัง คือ มาตรการป้องกันพื้นที่เหล่านี้อาจทำให้ระบบทางธรรมชาติสูญเสียความสมดุลได้ สำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น เช่น น้ำทะเลหนุนสูง การกัดเซาะชายฝั่ง

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีความเชื่อมโยงกับระบบทางธรรมชาติในขณะเดียวกันมาตรการป้องกันและแก้ไขจะต้องใช้งบประมาณที่สูงมาก ซึ่งในสถานการณ์ภัยพิบัติในอนาคตที่จะมีความถี่เพิ่มสูงขึ้นและยากต่อการคาดการณ์ ดังนั้นสิ่งสำคัญสำหรับการแก้ปัญหาจะขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจร่วมกันของผู้เชี่ยวชาญและผู้นำประเทศ

Session I การนำเสนอผลการประชุมสัมมนา
นานาชาติประจำปี ๒๕๕๕ เรื่อง “Disaster Management and International Community Cooperation in Dealing with the Challenges and the Consequences of Water Crisis” โดย พลตรี ดร.ไชยอนันต์ จันทคณา-
นุรักษ์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการ
ป้องกันประเทศ



สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) และภาวะโลกร้อน (Global Warming) ซึ่งทำให้สภาพอากาศของโลกแปรปรวน ก่อให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น ผลของภัยพิบัติในแต่ละครั้งได้สร้างความเสียหายทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ ไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติเช่นกัน อาทิ การเกิดมหาอุทกภัยเมื่อปลายปี ๒๕๕๔ เป็นต้น

การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติเป็นปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Security) ที่มีความท้าทายด้านความมั่นคงจึงจำเป็นต้องร่วมกันหาแนวทางการรองรับอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และระดับนานาชาติ ดังนั้น เมื่อเดือน มิ.ย. ๒๕๕๕ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศจึงได้จัดการประชุม สัมมนาทางวิชานานาชาติ เรื่อง “Disaster Management and International Community Cooperation in Dealing with the Challenges and the Consequences of Water Crisis” เพื่อให้เป็นเวทีสำหรับผู้เชี่ยวชาญจากนานาชาติได้นำเสนอแนวความคิด ตลอดจนแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์สำหรับการรองรับภัยพิบัติร่วมกัน โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการ

จัดการภัยพิบัติจากองค์กรต่าง ๆ ในหลายประเทศ เช่น สหรัฐฯ ญี่ปุ่น จีน อินเดีย ปากีสถาน และประเทศสมาชิกอาเซียน ผลที่ได้รับจากการประชุม ได้แก่ แนวทางการปฏิบัติและการเสริมสร้างกลไกความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพในกระบวนการจัดการภัยพิบัติ ๔ ชั้น ได้แก่ ๑. ขั้นการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ๒. ขั้นการเตรียม



ความพร้อมเพื่อเผชิญภัยพิบัติ ๓. ขั้นการปฏิบัติระหว่างเกิดภัยพิบัติ และ ๔. ขั้นการฟื้นฟูหลังสถานการณ์ภัยพิบัติ ตลอดจนการกระชับความสัมพันธ์ การสร้างเครือข่าย การแลกเปลี่ยนความรู้ และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ

**Session II การอภิปรายเป็นคณะในหัวข้อ
“Climate Change and Natural Disaster as the
21st Century Security Challenges (Country
Experiences and Prospects for Cooperation)**

พลตรี สุรสิทธิ์ ถนัดทาง รองผู้อำนวยการ
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกัน
ประเทศ

ผลของภัยพิบัติทางธรรมชาติมักจะทำลายชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และเป็นการยากที่ประเทศใดประเทศหนึ่งจะแก้ปัญหาได้โดยลำพัง การสัมมนาเรื่องการบริหารจัดการภัยพิบัติที่จัดโดยสถาบันวิชาการป้องกันประเทศเมื่อปีที่ผ่านมาได้ผลลัพท์อย่างดี ซึ่งหลายประเด็นที่มีการหยิบยกมาในการประชุมคราวที่แล้วได้มีการต่อยอดในการประชุมในครั้งนี้ และจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

ร่วมกันตลอดจนการพัฒนาความร่วมมือในทุกระดับ

Presentation การนำเสนอในหัวข้อ “China’s Experiences and Prospects for Cooperation” โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. Wei Liang, World Economy Institute, China Institute of Contemporary International Relations

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศกลายเป็นประเด็นสำคัญของโลก และเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน ซึ่งจีนเป็นประเทศที่มีความอ่อนแอต่อภัยพิบัติเห็นได้จากในหลายปีที่ผ่านมาจีนได้รับผลกระทบอย่างมากจากภัยพิบัติและเป็นความท้าทายต่อการพัฒนาประเทศ ผลกระทบจากภัยพิบัตินอกจากการเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนแล้ว ยังส่งผลต่อความมั่นคงด้านอาหารด้วย



ฝ่ายบริหารของจีนต้องจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา ก่อน - หลัง เพื่อนำมาออกแบบโครงสร้างองค์กรและเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและความมั่นคงด้านอาหาร โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของจีน ได้แก่ กระทรวงเกษตรซึ่งจะดูแลด้านการเพาะปลูก และการเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือกับภัยพิบัติ การพัฒนาเทคโนโลยีที่ประหยัดน้ำกระทรวงทรัพยากรน้ำจะดูแลในด้านการชลประทาน การใช้พลังงานน้ำ เขื่อนขนาดเล็ก และน้ำดื่ม ซึ่งการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำจะเป็นกุญแจสำคัญของความมั่นคงด้านอาหาร

ในภาคการเกษตรกรรมรัฐบาลจีนให้ความสำคัญกับการจัดการพื้นที่เพาะปลูก เนื่องจากจีนมีพื้นที่เพาะปลูกจำกัดเมื่อเทียบกับจำนวนประชากร โดยกำหนดนโยบายควบคุมการใช้ที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการสร้างระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ การสร้างเขื่อนภายใต้เทคโนโลยีขั้นสูง และการลงทุนด้านเทคโนโลยีในการเพาะปลูกเพื่อแสวงหาหนทางที่ทำให้เกษตรกรลดการใช้ปุ๋ยเคมีลง

กระทรวงทรัพยากรน้ำของจีนมีนโยบายในการวางแผนการใช้แหล่งน้ำใต้ดิน และการให้ความสำคัญกับการจัดการทรัพยากรน้ำแบบองค์รวม โดยภาครัฐพยายามกำหนดมาตรการในการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ภายใต้ขีดความสามารถที่ประชาชนสามารถดำเนินการได้ ได้แก่ การปฏิรูปการใช้น้ำใต้ดินโดยรัฐบาลมีการเก็บภาษีการใช้น้ำใต้ดินที่ยึดหลักการใช้ง่ายมาก ซึ่งหากประชาชนใช้น้ำที่ผิวดินจะมีต้นทุนในการผลิตที่ถูกกว่าการใช้น้ำใต้ดิน จากการที่รัฐบาลเข้าไปกำกับดูแลและตรวจสอบเพื่อให้ประชาชนลดการใช้น้ำใต้ดินนั้น เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่รัฐบาลจีนพยายามสร้างกรอบเพื่อเตรียมการรับมือกับปัญหาในอนาคต รวมทั้งดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่สำคัญ ได้แก่ การจัดการลุ่มน้ำ นโยบายการควบคุมการใช้น้ำ การอนุรักษ์น้ำ การคุ้มครองป้องกันแหล่งน้ำ และการควบคุมการพังทลายของหน้าดิน

ด้านอุตุนิยมวิทยา ตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ รัฐบาลจีนได้มีการทุ่มงบประมาณในการวิจัยเรื่องสภาวะอากาศ และการเก็บข้อมูลเชิงสถิติสำหรับนำมาประเมินผลกระทบพร้อมทั้งวางแผนรับมือกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงด้วยการนำเทคโนโลยีมาสร้างแบบจำลองในการพยากรณ์อากาศแบบพลวัต เพื่อศึกษาผลกระทบจากภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

รัฐบาลจีนให้ความสำคัญกับการป้องกันปัญหาหมอกควันจากไฟป่าและโรงงานอุตสาหกรรม โดยได้มีการประสานความร่วมมือระหว่างรัฐบาลกลาง รัฐบาลท้องถิ่น และภาคประชาสังคม เพื่อส่งเสริมหรือรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่เห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

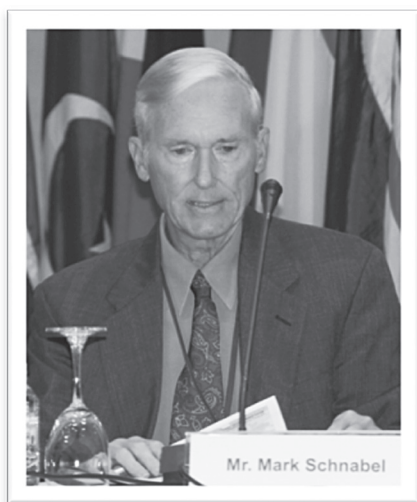
ผลกระทบด้านการเกษตรจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในประเทศจีนเป็นความท้าทายใหม่ต่อรัฐบาลจีน กล่าวคือ วิถีชีวิตของเกษตรกรเปลี่ยนไปจนอาจเกิดปัญหาความมั่นคงทางด้านอาหารได้ ดังนั้นจึงหันมาให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเปลี่ยนจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืชตามสภาวะการณ์ การเปลี่ยนรูปแบบการเพาะปลูกไปตามเงื่อนไขของสภาวะอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น อุณหภูมิที่ต่ำลง การปลูกพืชหมุนเวียน การหันกลับไปใช้วิธีการเกษตรแบบดั้งเดิม ซึ่งการพัฒนากระบวนการเกษตรที่รักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมอย่างชาญฉลาดจะเป็นหลักสำคัญในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศที่จะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด

ข้อเสนอแนะในด้านความร่วมมือระหว่าง ไทย-จีน ประกอบด้วยด้านเทคโนโลยี ด้านงบประมาณ และด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ซึ่งทั้งสองประเทศควรจะต้องดำเนินการในด้านต่าง ๆ เช่น จัดตั้งกองทุนร่วม การส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักในการทำการเกษตรอย่างยั่งยืน การสร้างความร่วมมือทางการเกษตรที่รักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม การจัดตั้งระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

Presentation การนำเสนอในหัวข้อ "U.S.'s Experiences and Prospects for Cooperation" โดย Mr. Mark Schnable, Liaison Officer, U.S. Army Corps of Engineers, Pacific Ocean Division

การบริหารจัดการน้ำของแต่ละประเทศจะมีลักษณะแตกต่างกัน รวมทั้งวิธีการและการให้ความสำคัญของปัญหาก็จะแตกต่างกัน สำหรับปัญหาความมั่นคงด้านอาหารจะสามารถเกิดขึ้นได้จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ อย่างไรก็ตามการเรียนรู้ประสบการณ์จากภัยพิบัติหรือจากประเทศอื่น ๆ สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับกองทัพสหรัฐฯ เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้

การจัดการกับปัญหาภัยพิบัติภายในสหรัฐฯ มีการจัดแบ่งพื้นที่ในการปฏิบัติงานออกเป็น ๔ เขต ซึ่งเมื่อเกิดภัยพิบัติ ณ เขตใดเขตหนึ่ง หน่วยงานในเขตพื้นที่นั้น ๆ



สามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้อย่างทัน่วงที่ ส่วนหน่วยงานในเขตอื่น ๆ ที่เหลือจะทำหน้าที่เป็นหน่วยสนับสนุนและประสานงาน ซึ่งขั้นตอนในการดำเนินงาน แบ่งออกเป็น ๔ ขั้นตอน คือ ๑) การวางแผนดำเนินงานเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน ๒) การแจ้งเตือนภัย ๓) การรับมือกับภัยพิบัติ ๔) การฟื้นฟูภายหลังจากเกิดภัยพิบัติ ซึ่งการทำงานร่วมกับบุคลากรหลายองค์กรนั้นสามารถร่วมกันวางแผนการดำเนินการให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูสิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่

กรอบในการทำงานที่สหรัฐฯ ใช้ในการปฏิบัติการ คือ National Response Framework (NRF) ซึ่งเป็นกลไกเบื้องต้นสำหรับตอบโต้ภัยการแก้ไขปัญหายุภัยพิบัติทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับรัฐ มีหน่วยปฏิบัติ ประกอบด้วย กองกำลังป้องกันตนเอง ทหารช่าง และทหารจากหน่วยต่าง ๆ เข้ามาร่วมช่วยเหลือด้วย การดำเนินงานต่าง ๆ จะมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยอย่างชัดเจน เช่น หน่วยรับผิดชอบเรื่องงานไฟฟ้า หน่วยงานด้านการช่าง ซึ่งหลังการปฏิบัติการ สหรัฐฯ จะนำกลับมาเป็นบทเรียน และบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นอีกครั้งเพื่อปรับปรุงการให้ความ

ช่วยเหลือให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

NRF เป็นกรอบการดำเนินงานที่ทหารช่างมีหน้าที่ช่วยเหลือซ่อมแซม หรือการเข้าไปช่วยฟื้นฟูหลังเกิดภัยพิบัติ NRF และ National Disaster Recovery Framework (NDRF) มีการกำหนดหน้าที่ให้กับหน่วยงานในการช่วยเหลือและฟื้นฟูภัยพิบัติ การทำงานของหน่วยต่างๆ มีการตอบสนองต่อปัญหาอย่างรวดเร็วอยู่ในระดับสากล ส่วนกรณีที่มีบางประเทศร้องขอความช่วยเหลือจากสหรัฐฯ ประเทศนั้น ๆ จะต้องทำหนังสือขอความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการผ่านทางสถานทูตสหรัฐฯ กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อผ่านไปยัง Department of State (DOS) ที่เป็นหน่วยงานช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในต่างประเทศ จากนั้นหน่วยงานของสหรัฐฯ จะได้รับอนุญาตให้สามารถเดินทางเข้าไปให้ความช่วยเหลือได้ หน่วยงานที่เข้าไปให้ความช่วยเหลือจะต้องมีการประชุมวางแผนร่วมกันกับทุกฝ่ายก่อนดำเนินงานทุกครั้ง เพื่อทราบหน่วยไหนมีหน้าที่ทำอะไร และเจ้าหน้าที่แต่ละคนทำหน้าที่อะไร อันจะนำไปสู่การตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อทำงานร่วมกัน ทั้งนี้ในกรณีที่จะต้องปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือฉุกเฉินหรือในสถานการณ์วิกฤติจะสามารถให้ความช่วยเหลือได้ภายใน ๗๒ ชั่วโมง

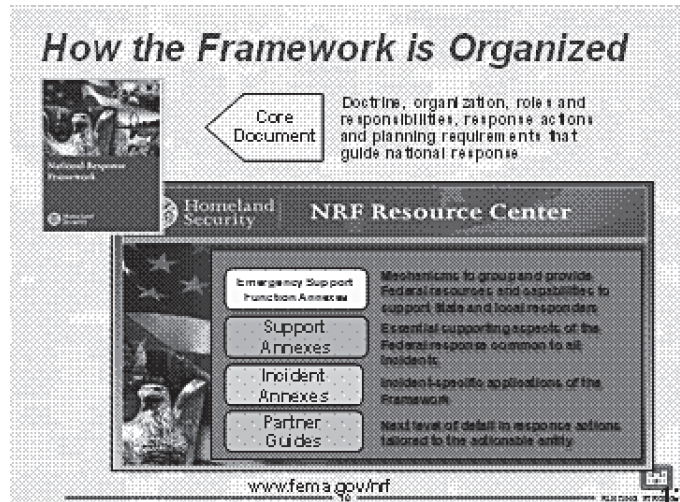
U.S. Army Corps of Engineers (USACE) เป็นหน่วยภายใต้ U.S. Army Command มีภารกิจทั้งในด้านการปฏิบัติการทางทหาร เช่น การก่อสร้างทางทหาร การปฏิบัติการฉุกเฉิน ฯลฯ และงานด้านพลเรือน เช่น การบริหารจัดการอุทกภัย การป้องกันชายฝั่ง การรักษาสภาพแวดล้อม การจัดหา น้ำ ฯลฯ โดยมีสถาบันทรัพยากรน้ำปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำด้วย สำหรับบทบาทของ USACE ในการช่วยเหลือภัยพิบัติมีขอบเขตกว้างขวาง เช่น การค้นหาและช่วยชีวิต การจัดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า การจัดการซากปรักหักพัง การจัดหาน้ำดื่ม การก่อสร้าง



เป็นต้น ทั้งนี้ USACE จะร่วมกับหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้ในเอกสาร National Response Framework และ National Disaster Recovery Framework ของสหรัฐฯ ที่ใช้เป็นหลักให้กับทุกหน่วยงานในการปฏิบัติ สำหรับกิจกรรมของ USACE ในช่วง ๒ - ๓ ปี ที่ผ่านมามีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ผ่านช่องทางต่าง ๆ และเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นทางทหารช่างจะมีการประชุมเพื่อประเมินสถานการณ์ พร้อมทั้งวางแผนการให้ความช่วยเหลือทันที

สำหรับประเทศไทยมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือผ่านทางกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการร่วมกันคิดค้นแบบจำลองทางวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ เช่น การสร้างเขื่อนที่มีความเหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์ การมีอุปกรณ์ตรวจจับการปรับตัวของระดับน้ำในทะเล และสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้สหรัฐฯ ยังมีการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกับประเทศอื่น ๆ ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ซึ่งงานทั้งหมดที่กล่าวมานี้ยังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

กรณีศึกษาบทเรียนจากพายุ Sandy ที่พัดเข้าโจมตีชายฝั่งของสหรัฐฯ จนกลายเป็นภัยพิบัติที่ร้ายแรง พายุได้ก่อให้เกิดฝนตกอย่างหนัก Storm Surge พัดเข้าทำลายชายฝั่ง ลมพายุรุนแรง น้ำท่วมอุโมงค์จำนวน ๔ แห่ง ฯลฯ ซึ่งหน่วยทหารช่างได้เข้าไปช่วยเหลือฟื้นฟูอุโมงค์ด้วยการสูบน้ำจำนวนมากออก การติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าในสถานที่ต่าง ๆ การฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต (สิ่งสาธารณูปโภค) ซึ่งทั้งหมดมีขั้นตอนในการดำเนินการให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดในแผนงาน สำหรับหลักเกณฑ์ที่ประชาชนที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลของสหรัฐฯ นั้นกำหนดเงื่อนไขชัดเจน คือจะต้องมีปริมาณน้ำท่วมตั้งแต่ ๑ ฟุตขึ้นไป ถึงจะได้รับเงินเยียวยาจากภาครัฐ ในส่วนของหน่วยงานให้ความช่วยเหลืออื่นที่เกี่ยวข้องมีการวางแผนระยะยาวเพื่อให้ความช่วยเหลือหลังจากประสบกับภัยพิบัติ เช่น อาจจะมีการก่อสร้าง



กำแพงหรือท่อนในการป้องกันคลื่นซัดชายฝั่ง (Storm Surge) มีการทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสอบถามความคิดเห็นจากประชาชนเกี่ยวกับวิธีการจัดการกับปัญหาในพื้นที่ที่ประสบปัญหา

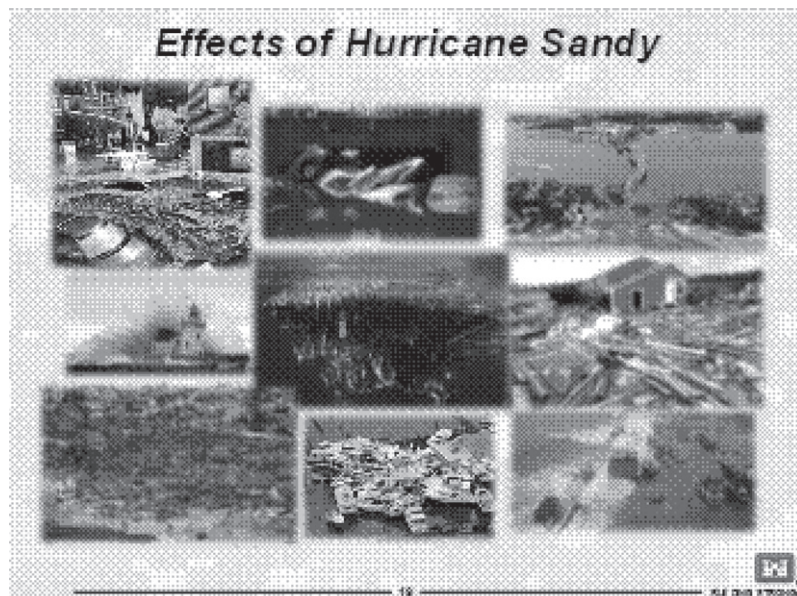
ทุกประเทศควรจะต้องติดตามและตรวจสอบระดับการเปลี่ยนแปลงของน้ำทะเล ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก ซึ่งเมื่อทราบถึงข้อมูลแล้วหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องนำข้อมูลดังกล่าวเข้ามาประมวลผลการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทะเลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของน้ำทะเลเป็นผลมาจากสภาพภูมิอากาศของโลกที่เปลี่ยนแปลง อุณหภูมิโลกเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้แต่ละประเทศจะต้องให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการกับปัญหาภัยพิบัติด้วย

กรณีศึกษาบทเรียนจากการเกิดพายุเฮอริเคนแคทรีนา ที่ส่งผลให้เขื่อนต่าง ๆ หลายแห่งในสหรัฐฯ ได้รับความเสียหาย ซึ่งโครงสร้างของเขื่อนแต่ละแห่งจะมีความแตกต่างกันออกไป เช่น บางพื้นที่มีการสร้างเขื่อนหรือกำแพงเป็นรูปตัวทีที่กลับหัวตลอดแนวชายฝั่งเพื่อป้องกันคลื่นซัด บางพื้นที่มีการสร้างกำแพงหรือผนังคอนกรีต สูงกว่า ๘ เมตร เพื่อป้องกันไม่ให้คลื่นซัดทำลายโครงสร้างพื้นฐานในเมืองชั้นใน มีการสร้างระบบการป้องกันเมืองที่แข็งแกร่งเพื่อรับมือกับพายุที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถช่วยป้องกันพายุที่จะเกิดขึ้นในอีกร้อยปีข้างหน้า ซึ่งเมื่อสหรัฐฯ ประสบภัยพิบัติขนาดใหญ่ หน่วยงาน

ต่าง ๆ จะร่วมกันประชุมวางแผนอย่างบูรณาการเพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และทำให้เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายทราบวาทนเองมีหน้าที่ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ส่วนเรื่องของการป้องกันภัยพิบัติในภาพรวมของสหรัฐฯ มีการวางแผนป้องกันหลายระดับและซ้อนกันหลายชั้น

ด้านความร่วมมือ สหรัฐฯ มีการทำงานร่วมกับ

อย่างมีประสิทธิภาพในทุกขั้นตอน ๒) นำบทเรียนมาปรับปรุงแผนการปฏิบัติ ๓) แลกเปลี่ยนบทเรียนร่วมกันทั้งในระดับภูมิภาคและนานาชาติ ๔) เตรียมการด้านการรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ๕) ให้ความสำคัญต่อการนำหลักการหรือแบบจำลองต่างๆ มาใช้ในกระบวนการตัดสินใจ



กลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงหลายด้าน เช่น การตั้งคณะทำงานร่วมกัน การศึกษาดูงานระหว่างกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ มีการทำประชุมเชิงปฏิบัติการในเรื่องการก่อสร้างเขื่อนที่มีความแข็งแรง และมีการร่วมมือกับกลุ่มประเทศกลุ่มน้ำโขงเพื่อจัดการกับภัยพิบัติในลุ่มน้ำโขง นอกจากนี้การจัดประชุมต่าง ๆ ในสหรัฐฯ มีการเชิญชวนให้กลุ่มอาเซียนเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง เพื่อเป็นการวิเคราะห์ประเมินผล และวางแผนการดำเนินการร่วมกัน สำหรับกรณีของไทยขอความช่วยเหลือจากภายนอกเมื่อเกิดภัยพิบัติ จะทำให้ไทยได้รับประโยชน์อย่างมาก ทั้งในการวางแผนการรับมือ การสร้างระบบเตือนภัย การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย การจัดการพื้นที่ ฯลฯ

สรุป แนวทางปฏิบัติการรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพในอนาคตจะประกอบด้วย ๑) การเตรียมการรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติล่วงหน้า

ปัจจุบันจีนกำลังทำงานควบคู่กัน ๒ ด้าน ทั้งการแสวงหาและการใช้ทรัพยากรน้ำโดยเห็นได้จากการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ ส่วนข้อเสนอความร่วมมือระหว่างไทย-จีนเป็นเรื่องที่หวังว่าจะประสบความสำเร็จอย่างไรก็ตามมีหัวข้อที่ควรนำมาพิจารณา คือ นโยบายการใช้ที่ดินที่แตกต่างกัน โดยจีนสามารถสั่งการได้จากระดับบริหารในขณะที่ไทยไม่สามารถควบคุมการใช้ที่ดินและการ

วางแผนรวมทั้งการออกมาตรการต่าง ๆ เป็นไปได้ยากกว่า นอกจากนี้ปัญหาใหญ่ของไทยอีกประการหนึ่งคือ เกษตรกรไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดินเอง

ประเด็นของสหรัฐฯ ได้แก่ การปฏิบัติงานของ USACE จะมีความเชื่อมโยงกับพลเรือนได้อย่างไร โดย



เฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา ความร่วมมือจะต้องไม่จำกัดเฉพาะด้านเทคโนโลยีกับประเด็นด้านวิศวกรรมแต่จะต้องครอบคลุมถึงการแบ่งปันเครื่องมือที่เป็นขีดความสามารถทั้งปวงภายใต้ระบบที่กลมกลืนกันรวมถึงระบบด้านการไอหรือเมิกจ่ายงบประมาณระหว่างประเทศ

Session III การอภิปรายเป็นคณะในหัวข้อ

“Climate Change and Its Security Implications : Way to Enhance the Cooperation” โดยพลโท วิสิษฐ แจ่มประจักษ์ ที่ปรึกษากองบัญชาการกองทัพไทย

การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อประชาชนนับพันล้านคนในภูมิภาค ปัจจุบันภัยพิบัติทางธรรมชาติได้เพิ่มมากขึ้นทั้งความรุนแรงและจำนวนครั้งที่เกิด ซึ่งเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงของชาติ ในห้วงเวลาที่ผ่านมามีประชาคมโลกและภูมิภาคได้มีการร่วมกันจัดตั้งหน่วยงานรองรับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติมาแล้ว แต่อย่างไรก็ตามความพยายามในการเผชิญกับภัยพิบัติต้องได้รับการเพิ่มพูนให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

1 Presentation การนำเสนอในหัวข้อ
“Enhancing The National and Regional Cooperation” โดย Colonel Takamatsu Minoru, Senior Researcher, National Institute for Defense Studies, Japan

ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่เผชิญกับภัยพิบัติอย่างต่อเนื่อง ทั้งแผ่นดินไหว สึนามิ พายุรุนแรง อุทกภัย ทำให้ชาวญี่ปุ่นมีความตระหนักถึงการเผชิญกับภัยพิบัติทางธรรมชาติอยู่เสมอ



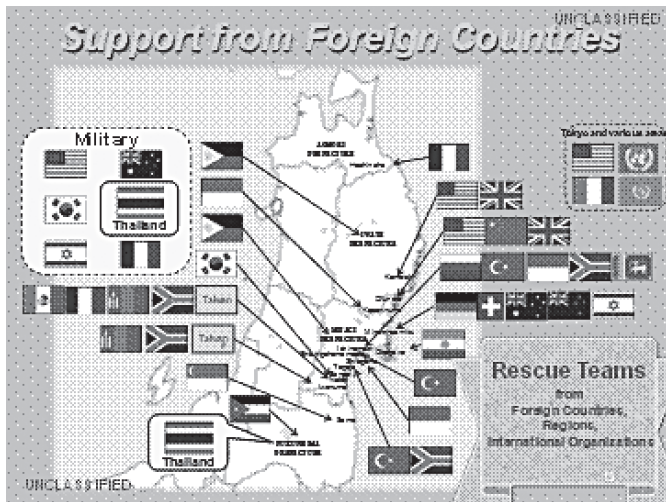
Japan Self Defense Force (JSDF) มีภารกิจหลักในการปฏิบัติการบรรเทาภัยพิบัติภายในประเทศ โดยมีความพร้อมและความเชี่ยวชาญในการให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ประสบภัยพิบัติและได้รับการสนับสนุนจากประชาชนเป็นอย่างดี

ในเหตุการณ์แผ่นดินไหวขนาด ๙ ริคเตอร์ ใกล้เมืองฟูกูชิมะ ก่อให้เกิด “สึนามิ” พัดถล่มจนทำให้โรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ของญี่ปุ่นได้รับความเสียหายอย่างหนัก และเกิด “กัมมันตภาพรังสี” รั่วไหล JSDF ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปปฏิบัติการช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งเป็นครั้งแรกของญี่ปุ่นที่เกิดอุบัติเหตุกัมมันตภาพรังสีรั่วไหล และยอมรับว่า JSDF ยังไม่เคยได้มีการวางแผนรับมือกับปัญหาดังกล่าวด้วย การเข้าไปดำเนินการต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรเนื่องจาก “กัมมันตภาพรังสี” รั่วไหลเป็นอันตรายต่อประชาชนและเจ้าหน้าที่อย่างมาก จึงต้องใช้ความระมัดระวังอย่างสูง เพื่อไม่ให้ปัญหาลุกลามหรือขยายตัวออกไปสู่ชุมชนรอบข้าง และจากเหตุการณ์นี้หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั่วโลกได้ให้ความสนใจ และส่งคณะทำงานเดินทางเข้าไปให้ความช่วยเหลือแก่ญี่ปุ่น รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งญี่ปุ่นขอขอบคุณทุก ๆ ประเทศที่มีน้ำใจในการให้ความช่วยเหลือ

การจัดการปัญหาภัยพิบัติของญี่ปุ่นมีการจัดตั้งหน่วยงานถาวร และคณะกรรมการต่าง ๆ รวมทั้งมีการกำหนดนโยบาย มาตรการ แผนงาน ฯลฯ เพื่อป้องกันปัญหาหรือรับมือกับภัยพิบัติในรูปแบบต่าง ๆ และมีการเก็บบันทึกข้อมูลนำไปวิเคราะห์เพื่อคาดการณ์ว่าในอนาคตญี่ปุ่นจะประสบกับภัยพิบัติในลักษณะใดและมีระดับความรุนแรงเท่าใด พร้อมทั้งค้นหามาตรการในการจัดการกับปัญหาภัยพิบัติแต่ละชนิดอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ญี่ปุ่นได้กำหนดหลักการ/เป้าหมายในการบริหารจัดการภัยพิบัติ ดังนี้

๑. “สังคมที่เข้มแข็งแต่ยืดหยุ่นสำหรับเผชิญกับภัยพิบัติ” : เป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่ต้องช่วยเหลือประชาชนจากภัยพิบัติ และรัฐบาลต้องให้ความรู้ รวมทั้งเตรียมความพร้อมและเพิ่มความสามารถในการช่วยเหลือตัวเองให้กับประชาชนในการรับมือกับภัยพิบัติที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

๒. “ความรวดเร็วและเข้มแข็ง” : สิ่งสำคัญในการบริหารภัยพิบัติ ได้แก่ ความรวดเร็ว ความถูกต้องแม่นยำ และการกระจายข้อมูลข่าวสารให้หน่วยงานและผู้ประสบภัยได้ทราบอย่างทั่วถึง การจัดลำดับความเร่งด่วนของงานอย่างถูกต้องเป็นกฎเกณฑ์สำคัญต่อความสำเร็จ และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง ได้แก่ การจัดตั้งระบบสำหรับคำนวณความต้องการ อาหาร น้ำมัน และความต้องการสิ่งอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้จะต้องปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่ประสบภัยหรือสร้างสังคมแห่งความหวังเพื่อเยียวยาด้านจิตใจแก่ผู้ประสบภัย



๓. “การบริหารจัดการภัยพิบัติเป็นหน้าที่สำคัญ
สำหรับสร้างความเข้มแข็งให้ญี่ปุ่น” : ความพยายามในการ
บริหารจัดการภัยพิบัติจะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา
เทคโนโลยีการป้องกันและช่วยเหลือภัยพิบัติ

๔. “ประเทศที่มีความล้าหน้าด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติ” : จากประสบการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ญี่ปุ่นได้รับความรู้มากมายในการบริหารจัดการภัยพิบัติ และญี่ปุ่นตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมโลกซึ่งจะถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับทุกประเทศ โดยเฉพาะในเอเชีย-แปซิฟิก

ภัยพิบัติขนาดใหญ่ที่ญี่ปุ่นอาจจะต้องเผชิญในอนาคต ได้แก่ แผ่นดินไหว ภูเขาไฟฟูจิระเบิด จึงต้องเตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติดังกล่าวและสิ่งที่จะต้องระมัดระวัง

อีกประการหนึ่ง คือ ปัญหาโรคระบาดที่มาพร้อมกับภัยพิบัติจากการตรวจสอบสภาพภูมิอากาศของญี่ปุ่น พบว่า ปัจจุบันมีสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เลวร้ายลง เช่น หนาวจะมีอุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้น และระยะเวลายาวนานยิ่งขึ้น ส่วนหน้าหนาวจะมีหิมะตกหนักจนทำให้เป็นอุปสรรคต่อกิจกรรมของมนุษย์

สภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปของญี่ปุ่น ทำให้
หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เริ่มหันมาตระหนัก
ถึงปัญหาการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเริ่มมีการณรงค์
ให้พนักงานแต่งกายให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศใน

แต่ละฤดู เช่น มีการอนุญาตให้ข้าราชการหรือพนักงานไม่ต้องแต่งชุดเครื่องแบบหรือชุดปฏิบัติงาน กล่าวคือ หนาวร้อนให้แต่งกายด้วยเสื้อผ้าบาง ๆ ส่วนหน้าหนาวให้แต่งกายด้วยเสื้อผ้าหนา ๆ เพื่อลดการใช้เครื่องปรับอากาศ และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

การปฏิบัติงานของ JSDF เมื่อญี่ปุ่น
ประสบภัยพิบัติ มีสิ่งที่ต้องตระหนักถึง คือ
ความร่วมมือระหว่างประเทศ การเก็บ
รวบรวมข้อมูลในขณะดำเนินการให้ความ
ช่วยเหลือ และนำมวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุง
พัฒนาเทคนิคต่าง ๆ ในการให้ความช่วยเหลือ
เมื่อเกิดภัยพิบัติ

JSDF มีการจัดทีมช่วยเหลือออกเป็น ๔ ทีม ได้แก่ ทีมค้นหาและช่วยชีวิต ทีมแพทย์ ทีมช่าง และกำลังทหารจาก JSDF ที่ทำหน้าที่การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ด้านการผลิตน้ำสะอาด การขนส่งทั้งทางน้ำและทางอากาศ นอกจากการให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูหลังประสบภัยพิบัติแล้ว ยังให้ความสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันโรคระบาดที่มักจะมาพร้อมกับภัยพิบัติด้วย

JSDF เป็นหน่วยงานที่ก่อตั้งขึ้นมาจากกองกำลังป้องกันตนเองขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม มีการเตรียมพร้อมตลอด ๒๔ ชั่วโมง เมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติขึ้น JSDF พร้อมที่จะออกปฏิบัติการได้ทันที และสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการปฏิบัติงานหรือการให้ความช่วยเหลือได้ตลอดเวลาตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

สำหรับด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศอื่น ๆ โดยทางปฏิบัติแล้วประเทศที่ประสบภัยพิบัติจะต้องทำหนังสือร้องขอความช่วยเหลือผ่านทางกระทรวงการต่างประเทศของญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการ จากนั้นกระทรวงการต่างประเทศจะดำเนินการทำหนังสือประสานไปยังกระทรวงกลาโหม เพื่อออกคำสั่งให้ JSDF จัดกำลังเดินทางไปปฏิบัติภารกิจยังประเทศที่ร้องขอ ซึ่งส่วนใหญ่การออกปฏิบัติการทุกครั้งหน่วย JSDF จะส่งส่วนหน้าออกเดินทางไปประเมินสถานการณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์และประชุมวางแผน เมื่อได้ข้อสรุปแล้วกำลังหลักจึงจะเดินทางพร้อมยุทโธปกรณ์เพื่อทำการช่วยเหลือ เช่น การเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวในอินโดนีเซีย อุบัติเหตุเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ของรัสเซีย ชัดช่อง ที่จะต้องเข้าไปช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนเนื่องจากเป็นเรือที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานนิวเคลียร์ และการที่จะกระทำเช่นนั้นได้ JSDF จะต้องมีการฝึกทักษะและเตรียมความพร้อมอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งการขนส่งกำลังพลและ

ประชาชนมีการเตรียมตัวรับมือและมีจิตใจที่เข้มแข็งเมื่อประสบกับภัยพิบัติ เมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นนายกรัฐมนตรีของญี่ปุ่นจะเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา โดยมีการสั่งการให้ทุกหน่วยที่มีหน้าที่รับผิดชอบทำงานในหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด

ญี่ปุ่นยังมีแผนรับมือกับปัญหานิวเคลียร์ มีอุปกรณ์ที่สามารถให้การสนับสนุนเมื่อเกิดอุบัติเหตุจากนิวเคลียร์ เมื่อมีประเทศอื่น ๆ ร้องขอความช่วยเหลืออันเนื่องมาจากประสบปัญหานิวเคลียร์ ญี่ปุ่นซึ่งมีประสบการณ์สามารถส่งผู้เชี่ยวชาญเข้าไปให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา และสามารถช่วยเหลือสนับสนุนยุทโธปกรณ์ได้ สำหรับระบบการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าโดยการใช้เทคโนโลยีดาวเทียมนั้นจะมีความแม่นยำมากน้อยแค่ไหนยังไม่สามารถยืนยันได้ชัดเจน แต่ญี่ปุ่นมีอุปกรณ์ในการวัดการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทะเล มีทุ่นลอยน้ำที่ติดตั้งเซ็นเซอร์วางอยู่เป็นจุด ๆ รอบญี่ปุ่น ซึ่งมีความแม่นยำในการตรวจวัดระดับน้ำทะเล

และสามารถบอกทิศทางของกระแส น้ำทะเลได้ว่าการเคลื่อนที่ไปในทิศทางใดเมื่อเกิดสึนามิ ส่วนการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าโดยใช้ดาวเทียมโดยระบบ GIS จะมีความล่าช้าและแม่นยำน้อยกว่าทุ่นเซ็นเซอร์ที่มีความละเอียดมากกว่า เช่น สามารถบอกระดับการเปลี่ยนแปลงของน้ำทะเลได้เป็นเซนติเมตรและส่งข้อมูลแจ้งเตือนไปยังสถานที่ตั้งอยู่บนฝั่ง ต่อจากนั้นสถาบันบนฝั่งก็จะประกาศแจ้งเตือนไปยังประชาชนได้ล่วงหน้าก่อนเกิดเหตุภัยพิบัติประมาณ ๒ - ๔ ชั่วโมง



ยุทโธปกรณ์ที่รวดเร็วเป็นสิ่งที่ JSDF ให้ความสำคัญ

นอกจากภารกิจตามที่กล่าวมาแล้ว JSDF ได้มีการเข้าร่วมประชุมกับประเทศอื่น ๆ อยู่เสมอและมีการจัดทำเอกสาร วารสาร หนังสือคู่มือ และเว็บไซต์เผยแพร่ให้ผู้ที่สนใจสามารถเข้าชมได้

ญี่ปุ่นได้มีการกำหนดให้วันที่ ๑ กันยายนของทุกปี เป็นวันแห่งการฝึกซ้อมรับมือภัยพิบัติ เพื่อให้ภาค

2 Presentation การนำเสนอในหัวข้อ “Enhancing The National and Regional Cooperation” โดย Mr. Yang Razali Kassim, Senior Fellow, Rajaratnam School of International Studies, Singapore

การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในประเด็นความมั่นคงและความร่วมมือระหว่างประเทศ : การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ถือเป็นภัยคุกคามต่อ



ความมั่นคงรูปแบบหนึ่ง เนื่องจากสภาวะอากาศที่เปลี่ยนแปลงนำมาสู่การเกิดภัยพิบัติและการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินในนานาประเทศ ดังนั้นประเด็นความมั่นคงในศตวรรษที่ ๒๑ จะต้องมีความร่วมมือกันอย่างสูงในระดับภูมิภาคและระดับโลก รวมทั้งมีการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างกว้างขวาง เช่น วิถีชีวิตของประชาชน ความขัดแย้งในเรื่องเขตแดน เศรษฐกิจตกต่ำ และภาวะโรคระบาดที่อาจเกิดขึ้นหลังประสบภัยพิบัติ การเกิดสงครามเพื่อแย่งชิงทรัพยากร โดยเฉพาะทรัพยากรน้ำ อันจะเห็นได้จากสงครามแย่งน้ำระหว่างอินเดียกับปากีสถาน ผลกระทบต่อรัฐที่อาจมีผลต่อการทำประมงในประเทศนั้น ๆ หรือการที่ระดับน้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้นอาจนำมาสู่ปัญหาการสูญเสียพื้นที่อาณาเขตที่เป็นพื้นดิน จนนำมาสู่ปัญหาการไร้รัฐและการสูญเสียดินแดน เช่น เกาะมัลดีฟ ที่อาจต้องย้ายประชากร เนื่องจากระดับน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้น จากปรากฏการณ์ “ลานีญา” รวมทั้งเป็นภัยคุกคามในระดับนานาชาติ เช่น การขาดแคลนอาหาร

ความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในมุมมองของผู้นำ : ผู้นำหรือผู้กำหนดนโยบายควรพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และต้องเชื่อมโยงเข้ากับปัญหาความมั่นคงของชาติ โดยประเด็นที่ผู้นำควรให้ความสำคัญ ประกอบด้วยผู้นำควรให้ความสำคัญ

สำคัญกับระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้นเพื่อคาดการณ์การเกิดภัยพิบัติในอนาคต การเคลื่อนย้ายทรัพยากรโดยเฉพาะการเตรียมรับมือในเรื่องการย้ายถิ่นหากเกิดภัยพิบัติ การบรรเทาทุกข์ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ ความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติทุกรูปแบบ และการใช้มาตรการทางการทูตเชิงป้องกัน

ความร่วมมือในระดับนานาชาติว่าด้วยการรับมือกับภัยพิบัติ : ประเทศมหาอำนาจ เช่น สหรัฐฯ และจีน ควรให้ความสำคัญกับปัญหาของสภาพภูมิอากาศ โดยที่กำหนดนโยบายการแก้ปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เชื่อมโยงกับบริบทด้านความมั่นคงของมนุษย์ ประเด็นที่มหาอำนาจควรให้ความสำคัญและหาทางออกร่วมกัน คือ การลดผลกระทบหากเกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อความมั่นคง เช่น การไร้รัฐที่มาจากภัยพิบัติ การขาดแคลนอาหาร และควรพยายามผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการแก้ปัญหาในระดับนานาชาติ ได้แก่ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การหาทางออกร่วมกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่เกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และจัดประชุมสัมมนาในการเตรียมรับมือกับภัยพิบัติทั้งในระดับพหุภาคีและในระดับนานาชาติ

ทางออกของอาเซียนในการรับมือกับภัยพิบัติ : ผู้นำแต่ละประเทศในอาเซียนควรร่วมกันหาแนวทาง และกำหนดมาตรการในการเตรียมรับมือกับภัยพิบัติร่วมกันในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยการจัดตั้งชุมชนอาเซียนที่เฝ้าระวังการเกิดภัยพิบัติร่วมกัน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีภูมิประเทศใกล้เคียงกัน การกำหนดมาตรการในการปรับตัวเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เช่น การปลูกพืชตามฤดูกาล เป็นต้น การสนับสนุนให้ประเทศในอาเซียนแก้ไขปัญหามลพิษภายในและให้ความสำคัญกับความมั่นคงของมนุษย์มากขึ้น นอกจากนี้ กองทัพของแต่ละประเทศควรฝึกซ้อมเพื่อเตรียมรับมือกับผลกระทบที่เกิดจากภัยพิบัติและการบรรเทาทุกข์หลังเกิดภัยพิบัติร่วมกัน และประการสุดท้าย ได้แก่ การส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยวิถีอาเซียน



ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิตา กมลเวชช
ที่ปรึกษาทางด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติและภาวะ
ฉุกเฉิน ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ

ญี่ปุ่นนับว่าเป็นประเทศที่เผชิญกับภัยพิบัติบ่อย
ครั้ง จึงมีประสบการณ์ในการเตรียมรับมือภัยพิบัติและ
สามารถฟื้นตัวหลังการเกิดภัยพิบัติได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น
ไทยควรศึกษายุทธศาสตร์และการปฏิบัติงานของญี่ปุ่นโดย
เฉพาะในกรณีการช่วยเหลือในเหตุการณ์แผ่นดินไหวและ
สึนามิที่เมืองฟูกุชิมะ การเตรียมตัวเพื่อรับความช่วยเหลือจาก
ต่างชาติ และการสร้างเครือข่ายผู้สูงอายุในการจัดการ
ภัยพิบัติ ตลอดจนควรเรียนรู้ระบบรองรับความช่วยเหลือ
ด้านต่าง ๆ เช่น การให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์เร่ง
ด่วนหรือเหตุการณ์เฉพาะหน้า ส่วนด้านการฟื้นฟูเมืองหลัง
การเกิดภัยพิบัตินั้น รัฐบาลจะต้องพยายามฟื้นฟูและให้การ
สนับสนุนประชาชนในการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ

ในส่วนของรัฐบาลนั้น ต้องตระหนักถึงความ
สำคัญของการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร
จัดการภัยพิบัติ รวมทั้งกำหนดยุทธศาสตร์ในการประสาน
งานในระยะต่าง ๆ ตั้งแต่ก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และ
หลังเกิดภัยพิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ระหว่างเกิดภัยนั้นสิ่งที่รัฐบาลต้องเตรียมเพื่อให้
ความสะดวกและรวดเร็วแก่ประเทศที่จะเข้ามาช่วยเหลือ ได้แก่
ข้อมูลการประเมินความรุนแรงของภัยพิบัติ ข้อมูลการ

ประเมินความเสียหาย เพื่อนำมาปรับระบบความช่วยเหลือ
ให้สอดคล้องกัน

นอกจากนี้ไทยควรศึกษาบทเรียนจากสิงคโปร์
แม้ว่าสิงคโปร์จะมีพื้นที่จำกัดแต่สามารถนำลักษณะทาง
ภูมิศาสตร์มาใช้ในการวางแผนบริหารจัดการอย่างมี
ประสิทธิภาพโดยเฉพาะการบริหารจัดการด้านความมั่นคง
รวมทั้งการประเมินผลกระทบและการจัดทำระบบการแจ้ง
เตือนการเกิดภัยพิบัติล่วงหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

การรองรับภัยพิบัติของอาเซียนควรจะต้องดำเนิน
กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติในเชิงรุกมากยิ่งขึ้น
เพื่อให้เกิดความมั่นคงทุกด้านในภูมิภาค และควรให้
ความสำคัญกับ “การจัดการในระยะก่อนเกิดภัยพิบัติ”
มากที่สุด

ส่วนหาอำนาจ ได้แก่ สหรัฐฯ จีน และยุโรป
ควรจะต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินนโยบายด้าน
สิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างจริงจัง
เพื่อป้องกันผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพ
ภูมิอากาศที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

พลตรี ดร.ไชยอนันต์ จันทคนานุรักษ์ สรุปผล

การประชุม

พลตรี ดร.ไชยอนันต์ จันทคนานุรักษ์ ผู้อำนวยการ
การศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
ได้กล่าวขอบคุณวิทยากรและผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนที่มี
ส่วนร่วมในการนำเสนอ และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ทำให้ได้
ทราบถึงผลกระทบด้านความมั่นคงจากการเปลี่ยนแปลง
ของสภาพภูมิอากาศทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค และ
ระดับประเทศ ในขอบเขตที่กว้างขวางวิทยากรจากสิงคโปร์
ได้ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบในด้านความมั่นคงของมนุษย์
ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และอาจเป็นต้นเหตุของสงคราม
แย่งชิงดินแดนและทรัพยากรได้ วิทยากรจากจีนได้นำเสนอ
ผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหารและแนวทางป้องกัน
และแก้ไข ส่วนวิทยากรจากสหรัฐฯ และญี่ปุ่นได้นำเสนอ
บทบาทหน้าที่ของกองทัพ และวิธีการปฏิบัติในการรองรับ
ภัยพิบัติที่เกิดจากประสบการณ์ตรง นอกจากนี้วิทยากร
ทุกท่านยังได้ร่วมกันเสนอแนวทางการเสริมสร้าง



ความร่วมมือด้านความมั่นคงทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค และนานาชาติ อันประกอบด้วย ความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การแบ่งปันทรัพยากร และการสนับสนุนด้านงบประมาณ

รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด รับฟังสรุปผลการประชุมและกรุณาเป็นประธานในพิธีปิดการประชุม

พลอากาศเอก บุญยฤทธิ์ เกิดสุข รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด ได้ร่วมฟังการสรุปผลและกรุณากล่าวปิดการประชุมโดยแสดงความขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุม

ทุกคนที่ได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งขอขอบคุณหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุนการจัดการประชุมสัมมนาในครั้งนี้ และคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าทุกประเทศจะได้มีความร่วมมือกันมากยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต และขออวยพรให้ผู้เข้าร่วมประชุมจากต่างประเทศเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

บทลงท้าย

การประชุมสัมมนาทางวิชาการนานาชาติได้ปิดฉากลง พร้อมกับสรรพความรู้ที่เกิดจากการค้นคว้า การศึกษา บทเรียนและประสบการณ์ในอดีต รวมทั้งการแลกเปลี่ยนมุมมองและข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและการบรรเทาภัยพิบัติจากหลายประเทศ นอกเหนือจากนี้บรรยากาศของความมีมิตรภาพที่ดีตลอดเวลาการประชุม ได้แสดงถึงความเข้าใจและความร่วมมือในภูมิภาค ซึ่งการประชุมในครั้งนี้จะเป็นการย้ำเตือนถึงความตระหนักในปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศทั้งในปัจจุบันและอนาคต อันจะนำไปสู่แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติต่าง ๆ อีกทั้งก่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในลักษณะการบูรณาการองค์ความรู้ ที่จะช่วยให้ประชาชนในภูมิภาคอยู่ร่วมกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติด้วยความปลอดภัยอย่างยั่งยืน